

Managementletter 2023

Provincie Noord-Holland

2 oktober 2023

Aan het college van gedeputeerde staten en de directie
van de Provincie Noord-Holland
T.a.v. mevrouw M.J.H. van Kuijk
Postbus 3007
2001 DA HAARLEM

Datum:
02-10-2023

Behandeld door:
drs. M.E. Dubbelman RA

Ons kenmerk:
23052

Onderwerp:
Managementletter 2023

Geacht college en directie,

Wij hebben de interim controle 2023 voor de Provincie Noord-Holland uitgevoerd. Deze managementletter bevat onze belangrijkste bevindingen en aanbevelingen, bedoeld om uw bedrijfsvoering te optimaliseren en de kwaliteit van de jaarrekening te versterken.

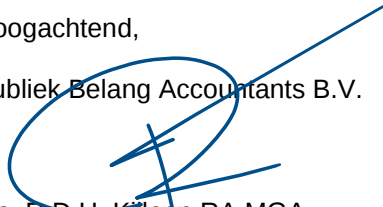
Deze brief is bestemd voor het college van gedeputeerde staten en het management van de Provincie Noord-Holland.

Bijlage: één

Graag lichten wij onze rapportage nader aan u toe.

Hoogachtend,

Publiek Belang Accountants B.V.

drs. R.D.H. Killeen RA MGA

Managementletter 2023

Inleiding

Met de opdrachtbevestiging van 9 juli 2023 hebben wij opdracht gekregen tot het controleren van de jaarrekening 2023. Voor de wederzijdse verantwoordelijkheden verwijzen wij naar de opdrachtbevestiging. Het college van gedeputeerde staten is verantwoordelijk voor de interne beheersing zodat de jaarrekening wordt opgemaakt zonder afwijkingen van materieel belang door fraude of fouten. Vanuit onze natuurlijke adviesfunctie leveren wij met deze managementletter een bijdrage aan het zelfcontrolerende vermogen van uw organisatie om de kwaliteit van de jaarrekening te versterken.

De interim controle richt zich op de opzet, het bestaan en (waar mogelijk en relevant) de werking van maatregelen van administratieve organisatie en interne beheersing, voor zover van belang voor onze jaarrekeningcontrole. Het doel van de controle is dat wij een oordeel geven over de jaarrekening. De controle is niet gericht op het tot uitdrukking brengen van een oordeel over de interne beheersing als geheel.

Uw financieel beheer, financiële informatievoorziening en interne beheersing brengen uw provincie steeds beter “in control”. De interim controle 2023 is goed verlopen.

Samen met uw organisatie blijven wij accenten leggen die voor de interne beheersing, verslaggeving en controle essentieel zijn. Wij waarderen evenals in vorige jaren de proactieve en constructieve afstemming vanuit uw provincie over belangrijke onderwerpen en vraagstukken.

In het kort

Samengevat zijn onze bevindingen en aanbevelingen:

Wat gaat goed?

- U bent in de uitvoering goed voorbereid op de Rechtmatigheidsverantwoording 2023, onderdelen van de kaderstelling worden op korte termijn geactualiseerd.
- De Verbijzonderde Interne Controle wordt goed uitgevoerd en gedocumenteerd.
- De procesbeschrijvingen zijn verder verbeterd, wij adviseren in onze management letter enkele verbeteringen.
- Het bestuur en management worden gestructureerd geïnformeerd over (de opvolging van) bevindingen uit interne en externe onderzoeken en audits.
- Frauderisicobeheersing heeft nadrukkelijk de aandacht. U beschikt over een fraudebeleidsplan, M&O-beleid en een frauderisicoanalyse met beheersmaatregelen.

Wat heeft de aandacht nodig?

- U loopt risico's op onrechtmatigheid van (Europese) aanbestedingen die invloed kunnen hebben op uw Rechtmatigheidsverantwoording 2023. De tussentijdse “spendanalyse” komt te laat beschikbaar voor zinvolle bijsturing.
- Zicht op de volledigheid van baten moet beter door primaire registratie door de lijnorganisatie.
- Jaarafgrenzing van lasten en baten bevat teveel fouten en moet scherper worden toegepast en gecontroleerd.
- Afzonderlijke verantwoording van subsidies, anders dan SiSa, kost uw organisatie veel tijd en inspanning en leidt regelmatig tot overschrijding van indieningstermijnen.

Managementletter 2023

Onze risicoanalyse en controlewerkzaamheden

Wij informeren u over de belangrijkste risico's die wij bij onze controle onderkennen. Onze controle is gericht op de betrouwbaarheid van de jaarrekening. Naast gebruikelijke controlerisico's, zoals de volledigheid van opbrengsten, de juistheid van kosten en het voldoen aan verslaggevingsregels, geven wij in het bijzonder aandacht aan de risico's die samenhangen met doorbreking van functiescheiding door de leiding.

Onze risicoanalyse

Wij hebben in augustus 2023 onze risicoanalyse gedeeld en op 18 september 2023 besproken met de Rekeningencommissie. Onze controle richt zich in het bijzonder op:

- De toereikende onderbouwing van de rechtmatigheidsverantwoording
- Juistheid van inkopen, personele lasten en subsidielasten
- Juiste toerekening van lasten aan het jaar bij subsidiotoekenningen > eur 1,5 miljoen
- Volledigheid van de baten, in het bijzonder de baten anders dan Uitkering Provinciefonds en MRB
- Juistheid van de waardering van deelnemingen
- Juistheid van waardering en presentatie van gronden
- Juistheid van financieringstransacties
- Doorbreking van interne beheersing door het management
- Voldoen aan de verslaggevingsregels van het BBV, SiSa en de juistheid van de WNT-verantwoording

Enkele onderdelen betrekken wij in de jaarrekeningcontrole. De uitkomsten van onze controlewerkzaamheden hebben wij, voor zover voortvloeiend uit onze interim controlewerkzaamheden, opgenomen in deze managementletter.

Risico-management en procesinrichting

De provincie heeft veel (deel)processen gedefinieerd, waarvan wij 29 processen hebben aangemerkt als relevant voor uw financiële verslaggeving en voor onze accountantscontrole. Tijdens onze controle 2023 hebben wij opnieuw een aantal procesbeschrijvingen geselecteerd die uw organisatie als afgerond heeft aangemerkt en deze hebben wij met uw medewerkers doorgesproken. De kwaliteit van de beschrijvingen ten opzichte van eerder jaren is op onderdelen verder verbeterd.

Samengevat zijn onze bevindingen:

Algemeen

- Vul de beschrijvingen aan met een analyse en conclusie of de procesinrichting voldoet of wijzigingen behoeft.
 - Koppel de beschreven processen aan de boekingsgangen in het nog af te ronden Accounting Manual. Wij hebben bij onze analyse van de processen ook het concept Accounting Manual betrokken en concluderen dat het Accounting Manual van goede kwaliteit is.
 - Leg de relatie tussen interne beheersmaatregelen en automatisering (application controls).
-

Managementletter 2023

Per proces

Aanbesteden: de belangrijkste risico's zijn onderkend en het proces is toereikend beschreven. Aandachtspunten zijn:

- Aan het risico dat een onjuiste aanbestedingsvorm wordt gehanteerd is nog geen geschikte beheersmaatregel gekoppeld.
- Het risico dat onterecht gebruik wordt gemaakt van een uitzonderingsbepaling (en de daarop gerichte beheersmaatregel) ontbreekt.
- Het risico dat meerdere losse opdrachten worden verstrekt die samen boven de drempel uitkomen (en de daarop gerichte beheersmaatregel) ontbreekt.

Wij adviseren u de procesbeschrijving op deze onderwerpen aan te scherpen.

Inkoopfactuurbehandeling: u heeft de beschrijving van dit proces een lagere prioriteit gegeven. In dit proces gaan significante bedragen om en fraude- en corruptierisico's spelen een rol. Wij adviseren u om deze procesbeschrijving meer prioriteit te geven.

Betalen: het proces van betalen met betaalbatches is toereikend beschreven. De procedure bij handmatige betalingen ontbreekt nog. Door het risicoprofiel van handmatige betalingen adviseren wij u om dit onderdeel alsnog toe te voegen.

Bijdragen verstrekken aan derden: dit proces is nog niet beschreven. Door de omvang van de geldstroom en de risico's van een te hoge of onrechtmatige verstrekking aan derden adviseren wij u om dit proces te beschrijven.

Memoriaalboekingen: het financieel systeem dwingt geen functiescheiding af. Buiten het systeem om vindt met een 4-ogenprincipe wel controle plaats op de juistheid van de boekingen. Wij adviseren nog in de beschrijving op te nemen hoe een sluitende controle wordt uitgevoerd of in alle gevallen de boekingen via het 4-ogenprincipe zijn beoordeeld.

Verbonden partijen: de procesbeschrijving is al langer beschikbaar, maar is niet opgenomen in Engage. Wij adviseren om de beheersmaatregelen in de beschrijving concreter te maken en de procesbeschrijving op te nemen in Engage.

De processen Subsidieverstrekkings, Grondverkoop, Algemene Uitkering, Opcenten Motorrijtuigenbelasting, OV-concessies, BTW, RVO en crediteurenbeheer zijn toereikend beschreven. Wij hebben enkele aandachtspunten van beperkt belang met uw medewerkers besproken.

Frauderisico-analyse

Uw organisatie beschikt over een goede en actuele frauderisicoanalyse die is verwerkt in de risicomatrix als onderdeel van de processentool (Engage).

Wij adviseren u om de frauderisicoanalyse periodiek te agenderen in het college van gedeputeerde staten en de Rekeningencommissie. Dit draagt bij aan het actueel houden van het inzicht in de kwetsbare plekken in uw organisatie. Mogelijke gespreksonderwerpen zijn de aard, frequentie en diepgang van de uitgevoerde frauderisicoanalyses, de uitkomst daarvan en de manier waarop de organisatie de frauderisico's opvolgt en monitort.

Managementletter 2023

Betrouwbaarheid ICT-omgeving

De managementletter 2022 bevat onze opmerkingen over de continuïteit en de betrouwbaarheid van uw IT-omgeving. Wij hebben opgemerkt dat al enige tijd enkele aandachtspunten resterend, zoals de Configuration Management Database (CMDB), de continuïteitsplannen en het accountbeheer/active directory.

Met uw medewerkers hebben wij bij de start van de interim controle 2023 gesproken over een goed moment om de opvolging van de aandachtspunten opnieuw te beoordelen en om aansluitend de belangrijkste application controls te testen. Uw medewerkers hebben aangegeven dat de aandachtspunten uit 2021 naar verwachting in 2023 volledig zijn opgelost. Wij kunnen de herbeoordeling van de IT-omgeving begin 2024 inplannen, maar op dat moment loopt de aanbesteding voor een nieuwe IT-contractpartner met ingang van 2025. Mogelijk heeft een IT-audit in het voorjaar van 2025 daarom meer toegevoegde waarde. Wij overleggen hierover met uw directie.

Daarnaast concludeert Internal audit in het rapport 'Informatiebeveiliging Een tussenstand: voldoen aan de Baseline Informatiebeveiliging overheid (BIO)', dat de provincie nog een aantal stappen moet zetten om te voldoen aan de BIO en doet zeven aanbevelingen. Voordat een nieuwe IT-audit start is het belangrijk dat eerdere bevindingen zijn opgelost.

De aandachtspunten voor de IT-omgeving hebben net als andere jaren geen gevolgen voor onze controleaanpak in 2023. In samenwerking met uw medewerkers hebben wij de afgelopen jaren een goede en efficiënte gegevensgerichte controleaanpak ontwikkeld waarbij wij niet steunen op beheersmaatregelen in de IT-omgeving. Deze aanpak volgen wij ook in 2023.

Data-analyse

Data-analyse biedt, meer dan steekproeven, de mogelijkheid om trends en afwijkingen te signaleren die kunnen wijzen op eventuele fouten. Begin 2022 hebben wij een data-analyse uitgevoerd op de financiële administratie en de bankmutaties over 2021. Wij hebben de tool die wij gebruiken (die ook beschikbaar is voor de provincie) en de uitkomsten gepresenteerd aan uw medewerkers. Vooralsnog heeft data-analyse bij de provincie nog geen concreet vervolg gekregen.

Voor de accountantscontrole van de jaarrekening is data-analyse geen noodzaak. Wel kan data-analyse bijdragen aan uw inzicht in de kwaliteit en betrouwbaarheid van financiële data. Ook kunnen de uitkomsten van data-analyse leiden tot procesaanpassingen, waardoor de efficiëntie van processen toeneemt.

Data-analyse zal (vrijwel zeker) niet leiden tot minder interne en externe controlewerkzaamheden. De bijzonderheden die de data-analysetool presenteert, worden na selectie inhoudelijk onderzocht. Dit leidt tot extra interne controlewerkzaamheden, maar resulteert ook in meer inzicht en kwalitatief betere data. Wij herhalen ons aanbod om, indien gewenst, met elkaar na te gaan of en op welke manier data-analyse kan worden ingezet bij de provincie. Dit kan ook gefaseerd gebeuren.

Verbijzonderde Interne Controle

De verbijzonderde interne controle (VIC) op de personele kosten, de inkopen en betalingen, de subsidieverstrekingen, de bijdragen aan derden, de grondtransacties, de baten en de memoriaalboekingen is binnen uw provincie de afgelopen jaren op kwalitatief hoog niveau. Voor de uitvoering van de VIC wordt meer dan voorheen inzet gevraagd van de lijnorganisatie. Hierdoor wordt de betrokkenheid bij de onderzochte onderdelen binnen uw organisatie verbreed.

Managementletter 2023

Tijdens onze interim controle (eerste helft september 2023) was de VIC over het eerste kwartaal volledig afgerond. Over het tweede kwartaal stonden medio september voor de verschillende processen nog diverse vragen uit in de organisatie. Wij betrekken de VIC over het tweede kwartaal in onze tweede interim controle in november.

De uitkomsten van onze controles zijn als volgt:

Personele kosten

Wij hebben op basis van data-analyse 20 waarnemingen gedaan in het eerste halfjaar op indienst- en uitdiensttredingen en loonmutaties in het 'zittend bestand'. Enkele vragen met beperkte impact staan nog open, maar wij concluderen dat de provincie het salarisproces goed beheerst.

De afdeling die de salarissen verwerkt heeft zelf vastgesteld dat een medewerker na uitdiensttreding nog twee maanden salaris heeft ontvangen. De onverschuldigde betalingen zijn al voor de start van onze controle teruggevraagd. Dit geeft aan dat de afdeling zelf afwijkingen signaleert en oplost. Het is waarschijnlijk dat doorbetaling na uitdiensttreding vaker voorkomt. Wij hebben uw medewerkers geadviseerd om na te gaan hoe dit ontstaat en om maatregelen te treffen die doorbetaling van loon na afloop van het dienstverband voorkomen.

Inkopen:

De inkoopcontrole over het eerste kwartaal signaleert kosten die in 2023 zijn verwerkt, maar in 2022 verantwoord hadden moeten worden. Deze posten hadden in de lijnorganisatie gesignaleerd moeten worden en als kosten en verplichting in 2022 moeten worden verwerkt. Bovendien had één van deze posten, gelet op de omvang van deze post, ook door de VIC gesignaleerd moeten worden. Het is nodig om uit te zoeken waardoor deze afwijkingen niet bij de jaarafsluiting zijn ontdekt om ervoor te zorgen dat dergelijke afwijkingen niet meer voorkomen bij de jaarafsluiting 2023.

Verstrekke subsidies:

De 3 onderzochte dossiers voldoen aan de eisen van getrouwheid. Over 1 dossier is een vraag nog onderhanden bij de provincie.

Bijdragen aan derden:

De 6 onderzochte dossiers voldoen aan de eisen van getrouwheid.

Baten:

Met 4 steekproefposten hebben wij de juistheid van de verantwoorde baten vastgesteld. Ook voor de baten is juiste toerekening aan het boekjaar een aandachtspunt: een bate van € 1,3 miljoen is in 2023 verwerkt, terwijl deze als vordering en als bate in 2022 hoort. De volledigheid van de baten controleren wij voor zover mogelijk met verbandscontroles over het gehele boekjaar.

Memoriaal:

De memoriaalposten zijn aan ons nageleverd. Wij hebben de controle van deze boekingen onderhanden.

De VIC-werkzaamheden worden zorgvuldig uitgevoerd en goed gedocumenteerd. De uitkomsten wijzen wel op mogelijke afwijkingen die van belang zijn voor een betrouwbare jaarverslaggeving. Wij adviseren u aandacht te schenken aan de geconstateerde afwijkingen en maatregelen te treffen om te voorkomen dat deze afwijkingen zich in de jaarrekening 2023 voordoen.

Managementletter 2023

Overige bevindingen

Uit eerdere rapportages resteren nog enkele aanbevelingen en aandachtspunten. Hieronder gaan wij kort in op deze punten.

Rechtmatigheid inkopen en aanbestedingen

Begin dit jaar informeerden wij over de toenemende financiële omvang van bekende en mogelijke afwijkingen van Europese aanbestedingsregels (in 2022 resp. eur 5,4 miljoen en eur 8,0 miljoen). De interne beheersing van het inkoopproces moet beter. Wij hebben met uw medewerkers van gedachten gewisseld over procesaanpassingen en hebben geadviseerd om in 2023 tussentijds Spendanalyses uit te voeren. Spendanalyses voorkomen geen onrechtmatigheden, maar bieden gedurende het jaar wel de mogelijkheid om bij te sturen. Uw organisatie verwacht dat de Spendanalyse in november klaar is. Hierdoor is tussentijds bijsturen vrijwel onmogelijk. Met het oog op de rechtmatigheidsverantwoording door GS in de jaarrekening 2023, adviseren wij om het aanbestedingsproces met voorrang te verbeteren.

Functiescheiding inkopen

In het inkoopproces (factuurbehandeling) dwingt het financieel systeem geen functiescheiding af. Uw organisatie wil de gewenste functiescheiding in het proces regelen als onderdeel van het project Procesbeschrijvingen, maar het proces inkoopfactuurbehandeling was tijdens de interim controle nog niet beschreven op een voor controledoeleinden toereikend niveau.

Interne beheersing inkomende subsidies en bijdragen

In onze eerdere rapportages hebben wij geconcludeerd dat de interne beheersing van de volledigheid van deze baten beter moet worden geborgd door een goede en sluitende primaire registratie onder verantwoordelijkheid van de lijnorganisatie. Momenteel is er geen centrale registratie van toezeggingen en de functie om de volledigheid van inkomende subsidies te bewaken is binnen uw organisatie niet belegd. Het zorgen voor een volledige registratie van inkomende subsidies is onderdeel van het project Procesbeschrijvingen maar dit proces is nog niet afgerond. Totdat de volledigheid van inkomende subsidies via een primaire (subsidie)registratie met adequate controles is geborgd, adviseren wij in 2023 de periodieke interne analyse zoals deze bij het opstellen van de jaarrekening 2022 is uitgevoerd te herhalen. Dit vermindert het risico op gemiste opbrengsten, maar voorkomt dit niet helemaal.

De verantwoording over subsidies die de provincie ontvangt vindt deels plaats via de SiSa-verantwoording in de jaarrekening, maar in enkele gevallen worden afzonderlijke verantwoordingen opgesteld en door ons gecontroleerd. Bij enkele subsidiecontroles die wij afgelopen jaar hebben uitgevoerd merken wij op dat de dossiers ter onderbouwing van de verantwoording moeizaam tot stand komen. De voorbereidingen vragen veel aandacht van uw VIC-medewerkers voordat het subsidiedossier aan alle eisen voldoet en de termijnen van subsidieverstrekkers worden regelmatig ruim overschreden. Naast het feit dat dit u en ons meer tijd kost dan noodzakelijk levert een moeizaam subsidieverantwoordingsproces ook risico's op dat te laat afwijkingen blijken die niet meer hersteld kunnen worden en van invloed zijn op de uiteindelijke subsidiehoogte. Wij adviseren u om de interne beheersing rond inkomende subsidies te verbeteren door tussentijds de risico's te monitoren die van invloed kunnen zijn op de uiteindelijke subsidiehoogte en hierop maatregelen te treffen.

Inrichting betaalproces en beheer crediteurenstamgegevens

In onze managementletter vorig jaar adviseerden wij u de interne controle op de mutaties in de stamgegevens van crediteuren aan te scherpen. Tot en met medio 2023 werd de juistheid van het bankrekeningnummer aan de hand van een kopie bankafschrift van de leverancier gecontroleerd. Het risico bestaat dat het kopie-bankafschrift niet authentiek is. Bij bespreking van het betaalproces met uw medewerkers is aangegeven dat zij sinds juli 2023 de bankrekeningnummers van leveranciers zelf verifiëren (IBAN-Naam

Managementletter 2023

check) bij een derde partij die de IBAN-gegevens en namen bij de bancaire instellingen kan opvragen. Hiermee is in opzet een toereikende maatregel getroffen. Deze procesverbetering is ook in Engage beschreven.

Rechtmatigheid

Rechtmatigheidsverantwoording 2023

Met ingang van 2023 wordt de verantwoordelijkheid van het college van gedeputeerde staten voor de rechtmatigheid benadrukt doordat het college een verantwoording van rechtmatigheid zal afgeven. Onze controle is vanaf dit jaar gericht op de getrouwheid van de jaarrekening, inclusief deze rechtmatigheidsverantwoording.

De Commissie BBV heeft een modelrechtmatigheidsverantwoording gepubliceerd. Het college zal de modeltekst opnemen in de jaarrekening.

Belangrijke stappen in het proces naar de rechtmatigheidsverantwoording 2023 zijn:

- Provinciale Staten stellen een gewijzigde financiële verordening vast.
- Provinciale Staten stellen een normenkader vast.
- Provinciale Staten stellen een verantwoordingsgrens en (facultatief) een rapporteringsgrens vast.
- Gedeputeerde staten werken het normenkader uit in een toetsingskader en laten de rechtmatigheidscontrole uitvoeren.
- Gedeputeerde staten rapporteren over rechtmatigheidsfouten en eventuele onduidelijkheden in de jaarrekening.
- De accountant betreft de rechtmatigheidsverantwoording van gedeputeerde staten bij het accountantsoordeel over de jaarrekening.

Uw organisatie verwacht de gewijzigde financiële verordening en het normenkader 2023 eind 2023 voor besluitvorming aan Provinciale Staten voor te leggen. Daarbij wordt gekozen voor een wijziging op hoofdlijnen in de financiële verordening en een nadere uitwerking in een 4-jarlijks vast te stellen Beleidsnota Rechtmatigheid. In de beleidsnota wordt nader ingegaan op onder meer de verantwoordingsgrens en de rapporteringsgrens en op de wijze waarop wordt omgegaan met begrotingsonrechtmatigheden.

Tevens wordt gewerkt aan het actualiseren van het Interne Controleplan. De interne controle omvat de Verbijzonderde Interne Controle op de verschillende processen, maar ook de uitwerking van het toetsingskader voor regelgeving die niet direct aan de bedrijfsprocessen is verbonden.

Uw provincie heeft de afgelopen jaren veel ervaring opgedaan met uitvoering van Verbijzonderde Interne Controle op de bedrijfsprocessen, waarin ook rechtmatigheidsaspecten werden betrokken. Tevens wordt jaarlijks een goede inhoudelijke toets uitgevoerd op de naleving van overige wet- en regelgeving (uitvoering toetsingskader).

Met de hiervoor beschreven actualisatie van diverse kaderstellende documenten, denken wij dat de provincie goed voorbereid is op de Rechtmatigheidsverantwoording over 2023.

Misbruik en oneigenlijk gebruik (M&O-criterium)

De provincie heeft inmiddels M&O-beleid vastgelegd als onderdeel van het fraudebeleidsplan. Uw provincie heeft daarnaast de toets op het misbruik en oneigenlijk gebruik in enige mate onderdeel gemaakt van de checklists voor interne controle. Deze toets

Managementletter 2023

leidt niet tot bevindingen die invloed hebben op de rechtmatigheid van baten en lasten en balansmutaties. Wij adviseren u ten behoeve van de rechtmatigheidsverantwoording 2023 jaarlijks een verslag over de naleving van het M&O-beleid op te stellen.

SiSa

Met de SiSa-bijlage in de jaarrekening legt u verantwoording af over de besteding van de middelen die de provincie ontvangt van het Rijk. Het aantal SiSa-regelingen bij de provincie blijft toenemen. Dit sluit aan bij Rijksbeleid dat tot doel heeft om meer subsidie- en bijdrageregelingen onder het controle- en verantwoordingsregime van SiSa te brengen. In uw aanbesteding van vorig jaar ging de provincie uit van 25 SiSa regelingen. Voor 2023 zijn dat er 29 en dat aantal zal waarschijnlijk nog toenemen.

Door de veelheid aan regelingen, de diversiteit daarvan, de complexe eisen die worden gesteld aan de declaratie van de bestedingen en door de gedetailleerde verslaggevingseisen, is de SiSa-tabel verhoudingsgewijs een zeer tijdsintensief onderdeel van de jaarrekening voor uw medewerkers. De provincie heeft een aanpak ontwikkeld waarbij de vakspecialisten van de directies de SiSa-verantwoording invullen voor de regelingen die horen tot hun aandachtsgebied.

Twee medewerkers van de provincie beschikken over diepgaande kennis van de SiSa-regelingen en van de eisen die het Rijk stelt aan de verantwoording. Deze medewerkers onderzoeken de door de vakspecialisten verzamelde informatie en gaan voor alle regelingen na of de bestedingen passen binnen de eisen van de regelingen en of de SiSa-verantwoordingen volgens de Invulwijzer van het Rijk zijn opgesteld. Deze SiSa-deskundigen moeten vaak nadere onderbouwing opvragen bij de vakafdelingen en voeren regelmatig aanpassing door in de SiSa-tabel die door de afdelingen is opgesteld. De uitkomsten van hun onderzoek liggen vast in goede controledossiers, die wij gebruiken bij onze controle. Zonder hun voorbereidende werkzaamheden is het niet waarschijnlijk dat het jaarrekeningtraject tijdig wordt afgerond.

In ons verslag van bevindingen bij de jaarrekening 2022 merkten wij op dat de beperkte bezetting van twee SiSa-deskundigen de provincie kwetsbaar maakt. Wij hebben begrepen dat één van deze deskundigen de provincie inmiddels heeft verlaten. Het is belangrijk om het SiSa-team te versterken en wij raden aan om niet te wachten met de SiSa-controles tot het moment dat de financiële administratie 2023 in februari 2024 is afgesloten. Dan resteert te weinig tijd tot de start van onze controle om de SiSa-dossiers intern goed voor te bereiden.

ESG-rapportage

Vanaf 2023 zijn organisaties en bedrijven verplicht om te rapporteren over hun impact op milieu en sociale zaken. Dit heet de Environmental Social and Governance (ESG) rapportage, ook wel bekend als de Duurzaamheidsrapportage. Het is de bedoeling om op termijn de regelgeving voor duurzaamheidsrapportage en financiële rapportage te integreren, zodat ESG-thema's onderdeel worden van een integrale planning- en controlcyclus.

Voor decentrale overheden bestaat nog geen rapportagerichtlijn voor duurzaamheid. Het 'Besluit begroting en verantwoording provincies en gemeenten' (BBV) dat de verslaggevingsregels bepaalt, biedt veel vrijheid in de inrichting van de programma's en de programmaverantwoording. Het BBV kent taakvelden en verplichte indicatoren, maar die kunnen niet de impact en daarmee samenhangende lasten van het klimaatbeleid inzichtelijk maken.

Maatschappelijk staat duurzaamheid hoog op de agenda. Het is de verwachting dat in de toekomst een rapportageverplichting voor decentrale overheden gaat gelden. Decentrale overheden hebben nu al grote impact op ESG-gebied en door geïntegreerde verslaggeving op duurzaamheid kunnen deze inspanningen zichtbaar en vergelijkbaar worden. Daarbij kunt u denken aan:

Managementletter 2023

E - Milieu en klimaat

- Investerings die samenhangen met het beheersen van waterniveau's en het realiseren van de energietransitie
- De eigen uitstoot van het provinciehuis en van het eigen wagenpark

S – Sociaal

- Uw inkoopbeleid vraagt opdrachtnemers om maatschappelijk verantwoord te ondernemen, daarvan is het provinciale social return programma een voorbeeld.
- Diversiteit van het eigen personeelsbeleid.

G – Governance (Goed bestuur)

- Integriteitsbeleid, uw frauderisicoanalyse waaronder aandacht voor corruptierisico's
- De beveiliging van de automatiseringsomgeving in relatie tot cyberrisico's.
- M&O-beleid en het maatregelen om ondermijning tegen te gaan.

Wij raden aan om de ontwikkelingen op dit gebied te blijven volgen en na te denken over kpi's waarmee uw acties en de impact daarvan zichtbaar worden.

Bijlage 1: De opdracht die u ons heeft verstrekt

Binnen het kader van de overeenkomst tussen de Provincie Noord-Holland en Publiek Belang Accountants B.V. tot het controleren van uw jaarrekening bevestigen wij formeel elk jaar de onderlinge afspraken met een opdrachtbevestiging. Met de opdrachtbevestiging heeft u ons op meer gedetailleerde wijze opdracht gegeven tot het controleren van de jaarrekening. Er is gedurende het verloop van de controle op geen enkele wijze sprake geweest van een beperking in de reikwijdte van onze controle ook zijn geen meningsverschillen met het management geweest. Tijdens de uitvoering van de oorspronkelijke auditplanning hebben zich geen wijzigingen van materieel belang in de reikwijdte voorgedaan. Wij achten de reikwijdte van onze controle voldoende voor de doelstelling van onze controle.

De doelstelling van de controle is het afgeven van een controleverklaring bij de jaarrekening van Provincie Noord-Holland. Onze controleaanpak bestaat in hoofdlijnen uit drie fasen: de risicoanalyse, de interim-controle en de jaarrekeningcontrole.

Gezamenlijke risicoanalyse als basis

Onze controle start met het maken van een analyse van de risico's waar u als provincie mee te maken heeft. Deze risicoanalyse zien wij als een gezamenlijke actie van ons controleteam en vertegenwoordigers van uw provincie en maakt deel uit van ons pre-auditgesprek. Het doel hiervan is om op basis van gezamenlijke kennis van uw organisatie en uw omgeving tot een zo volledig en bruikbaar mogelijke risicoanalyse te komen, die als basis voor de verdere controlewerkzaamheden kan dienen. Het gaat hierbij primair om de externe risico's en de risico's in de bedrijfsvoering. Bij deze inventarisatie ligt primair de focus op de risico's op afwijkingen van materieel belang in de jaarrekening als gevolg van fraude of fouten.

Interim controle

Onze risicoanalyse en de daarop gebaseerde controleaanpak richten zich niet uitsluitend op de jaarrekening zelf, maar ook op het systeem van interne beheersing. Hoe beter dat systeem functioneert, hoe meer zekerheid er bestaat dat de opgeleverde informatie betrouwbaar is, zowel tussentijds als bij de jaarrekening. Wij onderzoeken tijdens de interim-controle de procesrisico's, om te bepalen of hierin voldoende beheersmaatregelen (de AO/IB) zijn getroffen. Het product van deze fase van de controle is een managementletter met daarin opgenomen verbeterpunten ter verdere optimalisatie van de interne beheersing.

Volledigheidshalve merken wij op dat onze analyse en evaluatie is uitgevoerd in het kader van de door u verstrekte opdracht tot controle van de jaarrekening. De geselecteerde werkzaamheden zijn afhankelijk van de door de accountant toegepaste oordeelsvorming, met inbegrip van het inschatten van de risico's dat de jaarrekening een afwijking van materieel belang bevat als gevolg van fraude of fouten. Bij het maken van deze risico-inschattingen neemt de accountant de interne beheersing in aanmerking die relevant is voor het opmaken van de jaarrekening en voor het getrouwe beeld daarvan, gericht op het opzetten van controlewerkzaamheden die passend zijn in de omstandigheden. Deze risico-inschattingen hebben echter niet tot doel een oordeel tot uitdrukking te brengen over de effectiviteit van de interne beheersing.

Hierdoor is onze analyse en evaluatie beperkter dan dat deze zou zijn geweest in het kader van een opdracht tot het geven van een oordeel over de opzet, het bestaan, de effectiviteit en de efficiency van de interne beheersing als geheel en bestrijkt daarom niet noodzakelijkerwijze alle in de interne organisatie vervatte tekortkomingen.

Jaarrekeningcontrole

Bij de jaarrekeningcontrole stellen wij vast of de jaarrekening is opgesteld volgens de geldende verslaggevingsvoorschriften, of de door u opgestelde jaarrekening een getrouw beeld geeft en of de baten, lasten en balansmutaties voldoen aan de eisen van rechtmatigheid zoals opgenomen in uw controleprotocol. Ook stellen wij vast dat de posten in de jaarrekening adequaat zijn toegelicht. Onze controle houdt niet in dat wij alle posten integraal controleren. Onze aanpak heeft als doel om belangrijke onjuistheden of onrechtmatigheden te ontdekken, rekening houdend met de toepasselijke materialiteitsgrenzen.

Het product van de jaarrekeningcontrole is de controleverklaring bij de jaarrekening en een verslag van bevindingen. In het verslag van bevindingen rapporteren wij fouten en onzekerheden die de vastgestelde rapportagetolerantie overschrijden en overige bijzonderheden die naar onze mening van belang zijn voor de behandeling van de jaarrekening (zoals governance, financiële positie, ontwikkeling resultaten en de kwaliteit van de interne beheersing).